

هو العليم

عید غدیر و آداب و اعمال آن

برگرفته از آثار

حضرت علامه آیت الله حاج سید محمدحسین حسینی طهرانی

و

حضرت آیت الله حاج سید محمدحسن حسینی طهرانی

قدس الله سرهما

افضلیت عید غدیر نسبت به سایر اعیاد

اما عید غدیر که اشرف و افضل اعیاد است، به جهت ربط امت با امام، و وحدت دل‌های آنان با ولایت، و ورود در سلک سالکان راه، و روندگان طریق مودت و محبت و ایثار و انفاق، و عقل و شعور، و گسترش نور ربّانی، و نفحات قدسیّه سبحانی، و ارتباط مُلک با ملکوت است.

عید غدیر، روز عبودیت و تسلیم در برابر حق، و خروج از فرعونیتِ نفسِ آماره، و انداختن ریسمانِ ذلِّ رقیبتِ حضرت سبحان است، و اقرار و اعتراف به یگانه‌خاصّه از خواصّ درگاه با عظمت او، و قدم در صراطِ مستقیم ایقان نهادن، و گام استوار و راستین در ترک تجاملات نمودن، و بدون شائبه و تعارف، به حق و حقیقت و واقعیت درآمدن، و از زمرهٔ بهائم خارج شدن، و به صفِ انسان پیوستن است.

عید غدیر، ندای حضرت قدّوس و سبّوح را به حصر ولایت در قرآن کریم به «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ» پاسخ صحیح دادن، و گفتار حضرت پیامبر اعظمش را به: «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْ مَوْلَاهُ» با جان و دل پذیرفتن، و در تحتِ دعای «اللَّهُمَّ وَالِ مِنَ الْوَالِهِ» قرار گرفتن، و از نفرین خانمان‌سوز «وَوَ عَادِ مَنْ عَادَاهُ» بیرون شدن، و استقبال از «وَوَ انصُرْ مَنْ نصرَهُ»، و استندبار از «وَوَ اخذَلْ مَنْ خذَلَهُ» نمودن است.¹

برخی از آداب عید غدیر و آثار آن

سنت عید گرفتن در روز غدیر، به این داستان، خلود و دوام بخشیده است، و متن غدیر را ثابت و محقق، و گذشتگان آن را به آیندگان می‌سپارند.

بیداری به عبادت در شب غدیر و صلّه ارحام و ضعفاء و توسعه بر عیال و زینت‌بستن و لباس‌های نو و جامه‌های پاک و پاکیزه پوشیدن و احسان و پز و گسترش خیرات و مبرات در این روز، همه و همه از موجبات بقاء این اثر جاوید است، تا مردم به‌دنبال ریشه و سرچشمه غدیر بروند، و تفحص و تجسس از اصل قضیه بنمایند، و شاخه‌های ایمان در دل‌های ایشان رشد کند و قوی گردد.

و چقدر زیباست که ایرانیان عید غدیر را که ستون ایمان است به‌عنوان تعطیل رسمی تا چند روز برای دیدن‌ها و سرورها، و تجدید لباس‌های کهنه به لباس‌های نو قرار دهند، تا یک‌سره دیو زشت طبیعت جای خود را به فرشتهٔ رحمت دهد، و شیعه که پیوسته کارهایش از روی تعقل و حساب بوده است، در این مقطع نیز بی‌حساب و غافل‌گیر در دام نیفتد.²

ثواب روزه عید غدیر

حضرت امام صادق علیه‌السلام:

صَوْمُ يَوْمِ غَدِيرِ خَمٍّ يَعْدِلُ صِيَامَ عُمَرِ الدُّنْيَا لَوْ عَاشَ إِنْسَانٌ عُمَرَ الدُّنْيَا ثُمَّ لَوْ صَامَ مَا عَمَّرَتِ الدُّنْيَا لَكَانَ لَهُ ثَوَابٌ ذَلِكَ. وَصِيَامُهُ يَعْدِلُ عَزْوَاجَ مِائَةِ حِجَّةٍ وَ مِائَةِ عُمْرَةٍ.

«روزه داشتن در روز غدیر خَمّ معادل است با روزه داشتن عمر دنیا، اگر فرضاً انسانی به‌قدر عمر دنیا عمر کند، و به‌اندازهٔ عمر دنیا روزه بگیرد، در این صورت ثواب این روزه‌ها برای او خواهد بود. روزه داشتن در روز غدیر، در نزد خداوند عزّوجلّ به‌قدر ثواب صد حجّ و صد عمره است.»³

علت ثواب عظیم روزه

اگر کسی بدون الزام و اکراه، یک روز غدیر را با روزهٔ مستحبی به مهر علی و به محبت ولایت، و به پاسخ مثبت دادن به ندای حق، لَبّیک گوید، هر لحظه از تشنگی و گرسنگی را که می‌برد، مساوق با روزها و ماه‌ها از سایر ایام است. لذا [این ثواب‌های عظیم که برای روزه عید غدیر ذکر شده است]

¹ امام شناسی، ج 9، ص 206.

² امام شناسی، ج 9، ص 208.

³ امام شناسی، ج 9 ص 259، به نقل از إقبال الأعمال ص 476.

هیچ تعجبی ندارد، بلکه طبق موازین عقلی و فطری، این پاداش‌های عظیم برای عاملان در روز عید غدیر که بدون شک ناشی از پذیرش ولایت و ربط با آن حضرت است، صحیح و ثابت است.¹

عید غدیر، روز نزول جمع خیرات و برکات

عید غدیر روزی است که خداوند توبهٔ آدم علیه‌السلام را پذیرفت، و به سپاس آن روزه گرفت. و روزی است که خداوند تعالی ابراهیم را از آتش نجات بخشید، و شُکراً لله تعالی روزه گرفت. و روزی است که موسی علیه‌السلام هارون را مقتدا و پیشوا ساخت، و به جهت سپاس خداوند، آن روز را روزه گرفت. و روزی است که عیسی علیه‌السلام وصی خود شمعون صفا را معرفی کرد، و شُکراً لله عزَّوجلَّ، آن روز را روزه گرفت. و آن روز روزی است که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم علی علیه‌السلام را پیشوا و امام مردم قرار داد، و در آن روز رسول خدا وصی خود را معین کرد، و تحقیقاً که آن روز، روز روزه، و قیام نماز، و اطعام، و صلۀ برادران دینی است، و در آن روز وسائل رضای خداوند رحمان، و موجبات به‌خاک مالیده شدن بینی شیطان موجود است.²

ثواب افطاری دادن در روز عید غدیر

از حضرت رضا علیه‌السلام نقل شده است:

وَ يَوْمَ تَفْطِيرِ الصَّائِمِينَ، فَمَنْ فُطِّرَ فِيهِ صَائِمًا مَوْمِنًا كَانَ كَمَنْ أَطْعَمَ فَنَامًا³ وَ فَنَامًا إِلَى أَنْ عَدَّ عَشْرًا، ثُمَّ قَالَ أَوْلَدِي مَا الْفَنَامُ؟! قَالَ: لَا! قَالَ: مِائَةٌ أَلْفٍ وَ هُوَ يَوْمُ التَّهْنِئَةِ يُهْنَى بَعْضُكُمْ بَعْضًا.
«روز غدیر روز افطار دادن روزه‌داران است. پس کسی که در آن روز یک روزه‌دار را که مؤمن باشد افطار دهد، مانند آن است که یک فنّام، و یک فنّام دیگر، تا آنکه آن حضرت ده فنّام را شمردند، اطعام کرده باشد. و پس از این سخن حضرت فرمود: می‌دانی یک فنّام چیست؟! گفتم: نه! حضرت فرمود: یک فنّام، صد هزار نفر است.»⁴

ثواب عمل خیر در روز غدیر

حضرت صادق علیه‌السلام روایت کرده‌اند:

إِنَّ الْعَمَلَ فِي يَوْمِ الْغَدِيرِ: ثَمَانِ عَشَرَ ذِي الْحِجَّةِ يَعْدِلُ الْعَمَلَ فِي ثَمَانِينَ شَهْرًا. «تحقیقاً که عمل در روز غدیر که هجدهم ماه ذی‌الحجّه است، معادل با عمل در هشتاد ماه است.»⁵

1 . امام شناسی، ج 9، ص 262.

2 امام شناسی، ج 9، ص 244، به نقل از إقبال الأعمال ص 466.

3 فنّام در لغت به معنای جماعت از مردم است و در اینجا به‌خصوص حضرت می‌فرماید که: این جماعت از مردم را که ثواب روزه دادن دارد، منظور یک‌صد هزار نفر است.

4 امام شناسی، ج 9، ص 260، به نقل از إقبال الأعمال ص 464.

5 امام شناسی، ج 9، ص 249، به نقل از إقبال الأعمال ص 465.